

50, e fu presa: ave 16 di si, uho di no; et cussi fono expediti li oratori di quella comunità, quali si hanno ben portato contra i nimici.

238 Io. Stafilei episcopi Sibiricensis Iulii II. Pontificis maximi oratoris, oratio habita ad Dominium Venetum, Venetiis in Collegio die XXVII Decembris M.D.XII.

Nihil est quod magis expediat Reipublicæ Christianæ, Serenissime Princeps ac patres conscripti, quam pacem colere et a bellis, quæ inter Christianos civilia et intestina dici possunt, abstinere: quia tempore pacis bene colitur Auctor pacis, qui, proximus passioni, pacem velut locupletissimam hereditatem Apostolis cæterisque fidelibus suis in hæc verba dimisit: « *pacem meam do vobis, pacem relinquo vobis.* » Propterea, hæres Christi non est, qui pacem illius testamento relictam non amat. Et ideo, quemadmodum homines pacifici beati et filii Dei in Evangelio appellantur, ita inquieti, dissensiones ac scandala facientes filii Diaboli jure merito possunt noncupari, qui est sator zizanix, pater scandali ac perturbator pacis. Quod exemplo Policarpi sanctissimi martiris eleganter comprobatur, qui cum obviaret Martiano schismatico eidem interroganti: « *Agnoscis ne me, Policarpe?* » Respondit: « *Agnosco primogenitum Sathanæ et filium perditionis.* »

Cicero quoque in *Philippicis* contra hujusmodi homines sic invehitur: « *Nec privatos focos, nec societatem hominum, nec libertatis jura videtur cara habere qui seditiones et scandala delectatur, cumque ex numero hominum ejiciendum et ex terminis humanæ naturæ exterminandum puto. Nihil hoc homine, nihil hoc cive deterius: non aut civis aut homo habendus est cui bellum, præcipue civile, placet.* » Rursus idem Cicero de *Amicitia*: « *Quæ domus tam stabilis, quæ civitas tam firma est quæ odiis et dissensionibus funditus everti non possit?* » Hæc modo scandala, has dissensiones seditionesque, hæc bella civilia vel potius intestina, non solum misera hæc nostra Italia, sed tota fere Respublica Christiana jam multis patitur annis. Dum Reges et Principes nostri inter se gravissima bella gerunt et cruentissima committunt certamina, spernunt pacem, et suam ac suorum populorum quietem odierunt, cædibus autem, ruinis et incommodis hominum studiosissime delectantur. Sunt qui Christianissimi dici nominarique volunt, et tamen christianissi-

morum nominibus operibusque contradicunt. Dum, non contenti suis amplissimis regnis ac propriis terminis finibusque, aliena longævo tempore parta ac quiete possessa vastant, trahunt ac hostiliter invadunt; hinc subversiones dirreptionesque plurimarum urbium; hinc cædes innumerabilium populorum; hinc uberrima flumina humano cruore fluentia; hinc violatio fidei datæ; hinc transgressio juris iurandi; hinc contemptus deorum; hinc perfidia plus quam punica. Impletum est temporibus nostris vaticinium illud evangelicum: « *Surget gens contra gentem et regnum adversus regnum et terremotus erunt magni per loca, pestilentix, et fames, terroresque de cælo, quæ sunt evidentissima signa et initia malorum.* » Proh dolor! libet hoc loco miseras temporum nostrorum prosequi et calamitates quas hactenus sustinuumus lamentabiliter eharrare! quot ingenua nobiliaque corpora his bellis ludibrio fuere! capti episcopi et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, interfecti præbyteri et diversorum officia clericorum, subversæ ecclesiæ, dirpta monasteria, stupratæ sacræ virgines, ad altaria Christi stabulati equi, martirum projectæ reliquæ, et quod horrendum est dictu et auditu, sacratissimum Salvatoris nostri Corpus argenteis prætiosisque pro more vasculis reconditum, prædæ cupiditate in terram collisum, pedibusque calcatum! Deerat extremum malorum omnium, quod nihilominus attentatum est, ac pene confectum. Dirriperunt Patrimonium Beati Petri, obsederunt hostiliter civitatem Bononiensem, incluserunt oppugnaruntque Vicarium Jesus Christi ibidem cum sua curia residentem, captivumque turpiter abduxissent, nisi Deus Optimus Maximus causæ suæ et Ecclesiæ in tempore affuisset, qui eosdem oppugnatores sacrilegos et inconsultilem tunieam scindere mollientes momento temporis in ictu oculi in fugam convertit. O Divinam clementiam! o summam benignitatem! permittit fluctuare naviculam, sed eam mergi subvertique non patitur; suscitatur validum contrarium ventum, et tamen suis laborantibus fert opem, et porrigit dexteram! Unde, quæso, tam repentina mutatio ut victores subito vincantur, nisi per dexteram Excelsi? Unde hæc tam insperata victoria, non per humanam virtutem sed ex Divina providentia et pietate? Modo iidem hostes paulo ante divinitus fusi fugatique, corde indurato obstinatioresque, more Pharaonis in flagellis, rursus tentant irrumpere in Italiam, rursus aliena rapere, et crudeliores cædes quas fecerunt hactenus perpetrare vosque, optimos Patres, cultores pacis et quietis, et bonæ fidei, ut aiunt, possessores in